

ЗБІРНИК СТАТЕЙ
VIII Міжнародної науково-практичної
конференції
«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВІСТИКИ,
ПРОФЕСІЙНОЇ ЛІНГВОДИДАКТИКИ,
ПСИХОЛОГІЇ І ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ»
м. Полтава, 22-24 листопада 2023 р.

PROCEEDINGS
of the 8th International Conference
“TOPICAL ISSUES OF LINGUISTICS,
PROFESSIONAL LINGUODIDACTICS,
PSYCHOLOGY AND PEDAGOGY OF HIGHER
EDUCATION”
Poltava, 22-24 November 2023

ББК 74.58+81.2

УДК 378.6

ISBN 978-617-8231-43-9

Актуальні питання лінгвістики, професійної лінгводидактики, психології і педагогіки вищої школи: збірник статей VIII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Полтава, 22-24 листопада 2023 р.). Полтава: Вид-во “Астроя”, 2024. 449 с.

У збірнику представлено статті вітчизняних та зарубіжних науковців, у яких висвітлюються різноманітні проблеми сучасної лінгвістики, психології, педагогіки та дидактики вищої школи. Збірник рекомендовано науково-педагогічним працівникам вищих навчальних закладів, магістрантам, аспірантам, а також усім, хто цікавиться психолого-педагогічними, лінгвістичними та дидактичними проблемами вищої школи.

Автори публікацій несуть відповідальність за дотримання авторського права, точність цитування, достовірність наведених фактологічних даних, граматичні та стилістичні помилки.

BBC 74.58+81.2

UDC 378.6

ISBN 978-617-8231-43-9

Topical Issues of Linguistics, Professional Linguodidactics, Psychology and Pedagogy of Higher Education: Proceedings of the 8th International Conference (Poltava, 22-24 November 2023). Poltava: “Astraya”, 2024. 449 p.

The proceedings present articles by the Ukrainian, Polish and Romanian scholars, covering the latest trends in modern linguistics, psychology, pedagogy and didactics in higher education. The collection is recommended for research and teaching staff of higher education institutions, undergraduates, graduate students, as well as anyone interested in the psychological, pedagogical, linguistic and didactic issues of higher education.

The authors of the publications are responsible for the copyright observance, accuracy of the given factual data, grammatical and stylistic errors.

ЗМІСТ

Ждан В.М., Дворник В.М., Аветіков Д.С., Беляєва О.М. Повертаючись до доповіді Абрахама Флекснера: «Уроки історії» для медичної освіти.....	3
Ayman Baidi, Inesa Rozhenko Women in Ukrainian and Arabic literature: a comparative study of their roles and portrayals.....	8
Безега М.І., Зачепило С.В., Гасюк Ю.А. Стимулювання мотивації навчальної діяльності у здобувачів вищої медичної освіти.....	11
Беляєва О.М., Синиця В.Г., Тейлор А. Лінгвокультурологічний аналіз латинськомовних паремій із компонентом-фітонімом.....	16
Біланов О.С., Дубініна В.О., Зінченко Н.О., Дергай А.С., Харченко Т.О. Інноваційні методи, методики і технології навчання при вивченні суспільних наук...	20
Богиня Л.В., Трусова Л. В. Чинники атрактивності у навчанні іноземних мов.....	25
Боднар Л.А., Скрипніков А.М., Животовська Л.В., Бойко Д.І., Вородюхіна А.К., Боднар В.А. Інтерактивні технології навчання при підготовці здобувачів вищої медичної освіти.....	29
Бондарчук Л.Й., Бондарчук В.В. Переклад іншомовної наукової праці як компонент комплексного підручника з економіки для українських здобувачів фахової освіти.....	33
Бойченко О.М., Мошель Т.М., Крутікова А.Д. Удосконалення рівня професійної компетентності викладача профільної кафедри медичного вишу шляхом самоосвітньої діяльності в сучасних умовах.....	36
Буря Л.В., Люлька О.М., Білоконь С.О., Макаренко О.В., Вахненко А.В. Принцип зворотного зв'язку при дистанційному навчанні іноземних здобувачів освіти.....	39
Важнича О.М., Власенко Н.О., Сидоренко А.Г., Чечотіна С.Ю. Номенклатурні синоніми в сучасній фармації та їх роль у підготовці майбутніх спеціалістів у галузі охорони здоров'я.....	42
Виклюк А.О. Колокація як складова сучасної англійської фахової мови медицини на прикладі англомовних тестів КРОК-1.....	46
Вородюхіна А.К., Животовська Л.В., Боднар Л.А. Використання інноваційних технологій науки під час навчання на клінічних кафедрах вищих медичних закладів освіти.....	50
Гайдасенко О.Ф., Горпинюк О.П. Когнітивний підхід у засвоєнні професійної медичної термінології.....	54
Гасюк Н.І., Фастовець М.М., Калюжка О.О. Формування комунікативних навичок «лікар-пацієнт» у здобувачів вищої медичної освіти.....	58
Герасименко Л.О., Ісаков Р.І. Застосування кейс-методу як інноваційної технології у підготовці здобувачів вищої освіти на кафедрі психіатрії, наркології та медичної психології.....	62
Герасименко Л.О., Іщейкіна Ю.О., Приліпка К.О. Соціально-психологічні аспекти формування професійної компетентності студента медичних закладів України.....	65
Гончарова Є. Є., Беляєва О. М., Ефендієва С. М., Грабовська А. С. Організація науково-дослідницької роботи здобувачів вищої освіти.....	69
Гончарова Є. Є., Сліпченко Л. Б., Костенко В. Г., Приходько Я. М. Тестування як дієвий метод контролю якості засвоєння знань здобувачами вищої освіти.....	72
Горобець А.В. Мікрополе «весна» як структурно-семантичний компонент лексико-семантичного поля «час» у мовотворчості письменників Вінниччини ХХ ст.....	74
Гринь К.В., Гринь В.Г. Інноваційні методики у виховному та освітньому процесах навчання у вищій школі.....	79
Гриценко Є.М., Пилипюк Є.В. Особливості епонімів в англомовній медичній	

терміносистемі.....	83
Гурай Л.П. Роль мотивації при навчанні латинської мови.....	88
Гуржій О.В., Скрипников П.М., Скрипнікова Т.П., Хміль Т.А., Тимошенко Ю.В., Писаренко О.А., Бережна О.Е. Актуальність латинської медичної термінології в сучасних реаліях стоматологічної практики.....	91
Гуцол М.І. Фасилітація як метод вивчення іноземної мови у вищій школі у медичних ЗВО.....	95
Давиденко В.Ю., Цветкова Н.В., Давиденко Г.М., Хілініч Є.С., Кузнецов В.В. Інноваційні технології – основа модернізації безпервної професійної підготовки лікарів.....	99
Дерев'яно Т.В., Звягольська І.М., Полянська В.П. Педагогічна майстерність лектора у вищій школі.....	103
Đługosz Agnieszka Rozwijanie umiejętności samokształcenia ważnym zadaniem szkoły.....	106
Донченко С.В., Білаш С.М., Проніна О.М., Коптев М.М., Пирог-Заказникова А.В., Олійніченко Я.О., Кононов Б.С., Олексієнко В.В. Педагогічний і психологічний фактори формування майбутнього фахівця: вплив виховної роботи кафедри на розвиток професійних та особистісних якостей здобувачів у вищому навчальному закладі.....	106
Дорохова Н.Г. Компоненти навчального середовища університету як критерії якості освіти.....	109
Драбовський В.С., Челішвілі А.Л., Драбовська І.А., Чорна І.О., Рябушко М.М. Роль віртуальних тренажерів та пацієнтів у організації симуляційного навчання та клінічній вищій медичній освіті України.....	113
Ефендієва С.М., Варданян А.О., Гаврильєва К.Г., Роженко І.В. Аналіз освітніх ресурсів для вивчення англійської мови: "Engvid" та "Esl Brains".....	118
Ефендієва С.М., Гончарова Є.Є., Лозинський Г.Г., Таран З.М., Пивоварова В.О. Застосування фразових дієслів у медичному контексті: ключові аспекти та приклади.....	120
Ефендієва С.М., Сліпченко Л.Б., Приходько Я.М., Недосвітій Т.В. Phrasal verbs: ключ до якісного та змістовного мовлення.....	122
Ждан В.М., Кітура Є.М., Бабаніна М.Ю., Кир'ян О.А., Ткаченко М.В., Волченко Г.В., Іваницький І.І., Лебідь В.Г., Іщейкіна Ю.О., Жукова Т.О. Формування професійно-комунікативної культури сімейного лікаря.....	124
Ждан В.М., Ткаченко М.В., Бабаніна М.Ю., Волченко Г.В., Кітура Є.М., Кир'ян О.А., Іваницький І.І., Іщейкіна Ю.О., Лебідь В.Г., Жукова Т.О. Етична та педагогічна компетентність викладача у персональному навчанні та формуванні спільноти практик.....	128
Zhukova M.Yu., Tkachenko O.V. Some approaches of pedagogical process in qualified medical specialists preparing.....	132
Znamenska I.V., Kostenko V.G., Solohor I.M. Role of technical presentations in facilitating the acquisition of medical terminology and development of professional medical skills for medical students learning English as a foreign language.....	137
Znamenska I.V., Kotelnikova O., Petrashevskaya Ya. Lexical and semantic groups of verbs of Germanic origin used in the field of reconstructive surgery.....	141
Znamenska I.V., Solohor I.M., Kostenko V.G. Enhancing independent study skills in Ukrainian medical university students.....	143
Іваницька Т.А., Петров Є.Є., Кузьменко Н.В., Бурмак Ю.Г., Іваницький І.В. Роль медіаграмотності в розвитку компетентностей особистості та реальний стан справ у здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої медичної освіти денної та заочної (дистанційної) форм навчання.....	145

2019. №3 (83). С. 31-33.

4. Пиріг Л. А. Медицина і українське суспільство : зб. мед. публіц. пр. К. : Б. в., 1998. 472 с.
5. Черезова І. О. Комунікативна компетентність як інтегральна якість особистості. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2014. Вип. 1, Т. 1. С. 103-107
6. Шевчук Т. І. Комунікація в професійній діяльності лікаря. Професійно-комунікативна культура майбутнього лікаря: лінгвістичний, педагогічний та філософський аспекти : матеріали II наук.-практ. конф. з міжнар. участю, м. Тернопіль, 3-4 черв 2021 р. Тернопіль, 2021. С. 102-104.

УДК 378.12/.147

**Ждан В.М., Ткаченко М.В., Бабаніна М.Ю.,
Волченко Г.В., Кітура Є.М., Кир'ян О.А.,
Іваницький І.І., Іщейкіна Ю.О., Лебідь В.Г., Жукова Т.О.**
Полтавський державний медичний університет, м. Полтава, Україна

ЕТИЧНА ТА ПЕДАГОГІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВИКЛАДАЧА У ПЕРСОНАЛЬНОМУ НАВЧАННІ ТА ФОРМУВАННІ СПІЛЬНОТИ ПРАКТИК

Поточний історико-соціальний момент вимагає, щоб університетам було надано новий освітній напрямок, у тому числі через роботу викладача, здатного відповідально виконувати роль фасилітатора в освіті учня та одночасно бути досвідченим професіоналом, здатним сприяти відновленню демократичного громадянства. Таким чином, він має приймати епістемологічні, дидактичні, але також етичні та політичні рішення. Важливо з самого початку навчання надати викладачу етико-педагогічні компетенції, щоб визначити цінності та напрямки, спільно з освітніми фахівцями, які можуть бути перетворені на університетську етико-соціальну освіту. Ці етичні компетенції також дозволяють викладачам створювати співтовариство практик, які формують професійну ідентичність в форматі безперервного навчання. Практики, якими займається викладач, вимагають прийняття етики відповідальності, яку кожен освітній працівник не повинен формувати індивідуально, а колегіально та розмірковуючи, підтримуючи співтовариство освітніх професіоналів, яке заявляє, виражає та приймає педагогічні та освітні цінності для визначення напрямку університетського навчання. Спільнота практик приймає ідею професіоналізму як пошуку настанов, які відкриті для змін в підтримуючому громадському середовищі. Вона дозволяє розвивати соціалізовану компетентність, визначаючи набір освітніх цілей, які дають практиці навчання та навчання напрямком узгоджено та етично, а не просто в контрактному сенсі.

Ключові слова: *спільнота практик, етична компетенція, педагогічна компетенція*

The current historical and social moment requires that universities be given a new educational direction, including through the work of a teacher who can responsibly fulfill the role of a facilitator in the education of a student and at the same time be an experienced professional who can contribute to the restoration of democratic citizenship. Thus, he has to make epistemological, didactic, but also ethical and political decisions. It is important from the very beginning of education to provide the teacher with ethical and pedagogical competences in order to define values and directions, together with educational specialists, which can be transformed into university ethical and social education. These ethical competencies also enable educators to create a community of practice that shapes professional identity in a continuous learning format. The practices engaged in by the teacher require the adoption of an ethics of responsibility that each educational worker should not form individually, but collegially and

reflectively, supporting a community of educational professionals that declares, expresses and adopts pedagogical and educational values to determine the direction of university education. The community of practice embraces the idea of professionalism as seeking guidelines that are open to change in a supportive community environment. It enables the development of socialized competence by defining a set of educational goals that give direction to the practice of teaching and learning in a coherent and ethical way, not simply in a contractual sense.

Keywords: *community of practice, ethical competence, pedagogical competence.*

Практика, досвід, навчання, тренінг, самоосвіта: це все вирази, які стосуються різних професійних діяльностей, але набувають особливого значення при розгляді освітнього аспекту професій, а особливо професії викладача. Освіта постійно пов'язана з питаннями цінностей та етики, оскільки вона стосується повного розвитку людей, як індивідуально, так і колективно, включаючи "етичний, політичний та освітній вибір демократії як способу життя" [2, с. 25]. Завдяки своїй спільнотній природі університет повинен відчувати свою причетність до освітнього шляху, який несе моральний обов'язок щодо взяття на себе відповідальності за учнів і відповідно за їх потребу в інтегральному розвитку; моральна освіта повинна розглядатися як з індивідуальної, так і з соціальної точки зору. Насправді, метою цього виду "навчання" є не лише надання знань про правила права або норми, що стосуються конституційних або екологічних питань тощо, але, передусім, надання настанов учням щодо того, як бути громадянином, розвиваючи культурний підхід, який, якщо він зрозумілий та прийнятий учнями, повинен відобразитися в "морально чистих" викладачах самого університету. Університетське середовище, насправді, повинно стати місцем, де можна отримати досвід демократичної спільноти, здатної будувати освітні відносини, що гуманізують та враховують цінність, яку кожна людина має у міжпоколінньому обміні. Відповідно, етична компетентність викладача має соціальну характеристику, яка ставить її на службу освіті і в той же час сприяє залученню до створення професійної спільноти практик. Іншими словами, йдеться про вираження етичної компетентності як здатності виконувати завдання, властиві своїй ролі, з моральною свідомістю, приймаючи етичні рішення [16, с. 10]. Більше того, всі ці елементи враховують те, що підтверджено дослідженнями з цього предмета, які розширили дебати щодо значення та застосування етичних компетенцій, якими володіє викладач, а також про етичну та моральну характеристику спільноти практик, які можуть бути створені та культивовані викладачами.

Етико-моральний відбиток університетського середовища можна визначити як у місії установи, так і в характеристиці індивідуальної діяльності викладача [2, с. 25]. Обидва аспекти взаємопов'язані: як установа, університет повинен проектувати етичну ідентичність, що відповідає стандартам та цінностям, які спільнота, яку вона представляє, вважає необхідними для реалізації індивіда. Ці цінності та стандарти також повинні бути актуальними для освітньо-тренувальної мережі, що складається з різних учасників освіти та відповідних динамік: між викладачами, між викладачами та керівництвом університету, а також між викладачами та сім'ями учнів.

Подібно до цього, моральність окремих викладачів є гарантією їх професійної кваліфікації, оскільки це передбачає прийняття відповідальності за визначення того, що є правильним та добрим для вихованця. Поряд зі стандартними практиками, пов'язаними з організаційними та управлінськими аспектами або предметами та програмами, викладач насамперед розглядається, як людина, яка займається "моральною професією", застосовує емпатичний освітній підхід, за допомогою якого знання можуть бути дидактизовані [6, с. 15] та персоналізовані, щоб зробити їх освітніми, з урахуванням потреб кожного окремого учня. Таким чином, університет може розглядатися як виховна спільнота, здатна взаємодіяти з особами, які ростуть, і допомагати їм формувати свою особистість. Тому важливо, щоб викладач був етично компетентним, здатним роздумувати над цими цінностями, практикувати їх та брати участь у них.

Враховуючи це, моральні категорії, які визначають освітні практики - тобто ті, які призначені для поліпшення особистостей - часто не проявляються у аудиторії, незважаючи на те, що вони є одним з ключових аспектів у визначенні якості процесу навчання та освіти. Такі категорії, в кращому випадку, вважаються темою для теоретичних та філософських розмірковувань і вважаються не прямо пов'язаними з процесом навчання, який, як вважається, повинен залишатися на розсуд окремого спеціаліста та викладача окремої дисципліни. Насправді, процес освіти водночас є освітнім, етичним, політичним, академічно навчальним [3, с. 9] та підлягає громадському контролю.

Проблема сьогодні часто полягає в тому, що університет, стикаючись з невизначеністю [13, с. 41], і з вимогами етичного плюралізму, віддає перевагу стандартизованому технічному та управлінському підходу, тоді як викладачі, які турбуються про цінності особистості, помилково фокусуються на своїх власних технічних, освітніх, інформаційних та предметно-орієнтованих навичках і, отже, не бачать як свого першочергового обов'язку допомогу учням у розвитку так званих навичок характеру [5, с. 11], які включають соціальні та емоційні навички та загальне формування характеру. Через навички характеру, наука та університетські предмети перетворюються на справжнє знання, здатне надавати відповіді на потреби глобального та складного суспільства [4, с. 20]. Вони передаються через встановлення етичних освітніх відносин між викладачем та учнем, що робить їх реалізацію можливою через своєрідний "подвійний контракт" [6, с. 91]. Коротше кажучи, викладач надає формальну освітню пропозицію на основі знань та оцінки, але водночас ставить учня на правильний шлях, раціонально та авторитетно [2, с. 84.]. Тому учням потрібно з переконанням брати участь у університетському навчанні, щоб викладач міг правильно визначити, куди вони хочуть йти, і допомогти їм на шляху до зміцнення їхніх талантів, які поступово проявляються. Це вимагає від викладача прийняття етичного підходу, відповідальності, зобов'язання, співпраці та діалогу, [15, с. 30], в результаті чого освіта зводиться до "послідовності геометричних та статистичних процедур" [3, с. 77]. Сьогодні, щоб оживити школу та повторно

підтвердити її важливість у освіті, потрібно підтримувати як етичний так і моральний досвід викладання, пов'язаний з етикою догляду [3, с. 149], який повинен бути привитий з найраніших етапів підготовки викладачів і культивується через шляхи тривалого навчання протягом кар'єри.

Фактор, на який має бути зосереджений аналіз викладача як рефлексивного професіонала [14, с. 19], полягає в тому, що університет є установою, яка має спеціальне завдання забезпечувати освіту, але в контексті соціальних відносин, готує особу до процесу розвитку етичної та соціальної поведінки [2, с. 10]. Викладачі не можуть недооцінювати потребу працювати над забезпеченням того, щоб особистісна складова учня могла бути забезпечена в дусі моралі та демократії. А демократія – яка розглядається не як просте визнання загальних звичаїв та обрядів, а як основа для побудови життєвого плану – має моральну основу, спрямовану на розвиток людського характеру, манер та чеснот, які в свою чергу знаходять своє вираження в громадянському житті або громадянстві [10, с. 30]. Тому підготовка викладачів повинна відзначатися особистою та професійною рефлексією, а також визначенням хороших практик з етичної точки зору [7, с. 26], які, коли їх знову обговорюють та переглядають, сприяють створенню професійної спільноти практик. Це стає середовищем, в якому самі викладачі можуть продовжувати навчання та самонавчання, водночас створюючи умови, в яких може процвітати освітнє середовище, наповнене моральними та громадянськими стимулами.

Питання, яке сьогодні активно обговорюється, – це пост-людська епоха, час секуляризації, політеїзму цінностей, або навіть відсутності цінностей, пріоритету економіки над людиною, індивідуального блага, тоді як поведінкові тенденції молоді стають все більш проблематичними, і не тільки в університеті. Але саме з огляду на ці труднощі етична підготовка вчителів стає ще більш необхідною та нагальною, і питання безумовно складне, починаючи з визначення етичної моделі, якої особа притримується. У будь-якому випадку, це більше, ніж просте філософське визначення етичної моделі – яка не призначається зверху, але повинна розвиватися в свою чергу з професійного досвіду вчителів – і, більше того, модель повинна бути перетворена та перероблена при застосуванні "педагогічного дотику" [6, с. 77], який має практичну та моральну характеристику.

Сприйняття університету як спільноту практик може бути корисним як точка відліку для формування та реалізації етичної компетентності. Як спільнота практик, або, можливо, краще, практик і думок [11, с. 16], педагогічна професія насправді не ставить перед собою завдання, пов'язані лише з обміном інформацією, такою як знання університетських предметів, але колективно намагається визначити та розбудувувати навички щодо етичної відповідальності, яку всі викладачі знаходять себе змушеними реалізовувати, часто самотужки, в процесі виконання їх повсякденних навчальних та виховних обов'язків і взаємодії з учнем. Це часто полягає в "розповідях" такого роду, які ілюструють етичний аспект людського буття та становлення, іншими словами, різні освітні ситуації, взаємини та угоди, які

викладач розробляє з окремим учнем та групою. "Оприлюднення" таких історій [9, с. 19] дає змогу подолати індивідуалізм, який переважає в університеті, редукціоністський та фрагментований погляд на професійну роль викладача, погляд на просте викладання свого предмета та самостійне керування своїм класом. "Розповідаючи" професійні випадки або критичні інциденти, викладачі в спільноті практик можуть поділитися тим, що може бути сприйняте як унікальний аспект даного освітнього відношення під час безпосереднього досвіду навчання. Таким чином, учасники можуть визначати, формувати та розвивати етичну компетентність, не перетворюючи її на абстрактну культуру теорій або стерильний моральний кодекс або хартію етики, але пов'язуючи її з набором етичних та освітніх практик, на які університетська спільнота може підписатися та обробляти, приходячи до способу дії, який найкраще сумісний з міжособистісною повагою.

У період, коли "населення більше суспільство, ніж спільнота [і] веб об'єднує більше окремих осіб, ніж асоціації" [1, с. 82], створення спільноти практик для підтримки розвитку етичної компетентності викладачів може допомогти оживити нові зв'язки та відновити відчуття відповідальності, виражене в пошуку загального блага, яке тісно пов'язане з благом учня. Спільнота практик намагається висвітлити те, що надає освіті сутності, неявні цінності, якими вона керується, та загальні стандарти, які також перетворюються на обов'язок професіоналів привертати увагу до цих стандартів у взаємодії між викладачем та учнем. Термін "спільнота практик" об'єднує два важливих поняття для визнання та підтримки педагогічних професій з етичної точки зору: ідею практики як професійного досвіду та ідею спільноти, пов'язаної з спільним роздумом над таким досвідом, колективним або індивідуальним, та з поділом цілей та цінностей, а також методів та інструментів. У спільноті практик, що складається з професіоналів університету, можна спочатку оцінити важливість ситуативних та близьких аспектів, які є загальними для даної групи професіоналів, особливо коли йдеться про освіту, діяльність, яка відбувається саме через практику, процесом енкультурації, де в грі різні області знань та предмети вивчення.

Іншими словами, у спільноті практик викладачі намагаються визнати важливі особливості освітніх практик та те, що об'єднує роботу з догляду за громадянином-учнем, а також перетворює професійну дію на інформаційні та навчальні продукти та контент, правила та конструкції, доступні для всіх.

Важливість етичної компетентності у створенні освітнього та навчального шляху, який відображає специфіку та якість відносин між викладачем та учнем, проявляється, коли спільнота практик збігається на ідеї практики у її внутрішньому визнанні, що означає здатність регулювати та інтерпретувати саму практику з боку творця.

Як спільнота, професіонали з освіти визнають певні практики, які тому набувають етичних та демократичних конотацій, а також одночасно навчають розум їх сприймати. Вони стверджують, що відмінною рисою освітніх практик є те, що вони повинні бути здатні передавати цілі та цінності збагачення особистості в межах спільноти. Одного разу розробивши

освітню або університетську практику, викладачі повинні запитати себе, яке значення вона має для поліпшення особистості та спільноти, яким чином вона сприяє визначенню гарного життя для людей [8, с. 180]. Ділячись історією практик, кожен професіонал знаходить мотивацію для росту та особистого розвитку.

Розвиток етичної компетентності також відбувається через комунікацію та діалог між професіоналами, які визнають важливість контролю за процесом освіти, приймаючи етичні та моральні компетенції, які впливають на традиційні культури, планування та навчальні моделі, різні школи думок, особисті етичні вибори, які рідко або зовсім не легко будуть предметом спільної роздуму в повсякденній практиці. Спільнота практик і "дискурсу" [12, с. 55] може бути також розглянута як спільнота "учнів", яка працює в середовищі співпраці, креативності та кооперації [1, с. 32].

Список використаних джерел

1. Alessandrini G. *Comunità di pratica e società della conoscenza*. Roma: Carocci, 2007. 128 p.
2. Baldacci M. *Un curriculum di educazione etico-sociale. Proposte per una scuola democratica*. Roma: Carocci, 2020. 192 p.
3. Broccoli A. *Educazione senza morale. Risorse e limiti dell'etica pedagogica*. Brescia: Morcelliana, 2017. 188 p.
4. Ceruti M., Bellusci F. *Abitare la complessità. La sfida di un destino comune*. Milano-Udine: Mimesis, 2020. 168 p.
5. Chiosso G., Poggi A.M., Vittadini G. (eds.) *Viaggio nelle character skills. Persone, relazioni, valori*. Bologna: il Mulino, 2021. 320 p.
6. Derbolav J., Flitner W. *Etica pedagogica e politica dell'educazione. Problemi di etica pedagogica*. Brescia: La Scuola. 1988. P. 45-102
7. Fabbri M., Contini M., Demozzi S., Tolomelli A. *Fra etica, riflessività e deontologia. Direzioni di paradossalità, andata e ritorno: oltre il doppio legame. Deontologia pedagogica. Riflessività e pratiche di resistenza*. Milano: FrancoAngeli, 2014. P. 117-151
8. MacIntyre A. *Dopo la virtù. Saggio di teoria morale*. Roma: Armando, 1988.
9. Maletta S. *L'etica tra storie e teorie. Studi Perugini*. 1997. Vol. II, No 1. P. 31-56.
10. Mari G., Musai M. (eds.). *La sfida dell'educazione*. Vita e Pensiero, Milano. 2018. P. 77-92. <http://hdl.handle.net/10807/119807>
11. Micheli M. *Fare comunità di pensiero. Insegnamento come pratica riflessiva*. Milano: FrancoAngeli, 2016. 212 p.
12. Mortari L. *A scuola di libertà. Formazione e pensiero autonomo*. Milano: Raffaello Cortin, 2008. 123 p.
13. Prairat E. *L'éthique éducative: entre déontologisme et conséquentialisme*. *Revue Française de Pédagogie*, 2001. No 137. P. 37-46.
14. Schön D.A. *Il professionista riflessivo. Per una nuova epistemologia della pratica professionale*. Bari: Dedalo, 1993. 368 p.
15. Volpicelli I., G. Elia. *Educazione ed etica: un problema aperto. La complessità del sapere pedagogico tra tradizione e innovazione*. Milano: FrancoAngeli. 2015. P. 39-52.
16. Wenger E. *Communities of Practice. Learning, Meaning and Identity*. Cambridge: Cambridge University Press, 1998. 336 p.